

Dolžnost je pa, da izrekamo koncem leta tudi zahvalo vsem sotrudnikom in jih prosimo, naj nam ne odreko svoje pomoči v novem letu. Posebno bi nam bilo ustreženo s kratkimi poročili o dogodkih po Slovenskem, kar se lahko sporoči na dopisnici.

Izhajale bodo „Novice“ v dosedanji obliki in obsegu tudi v novem letu. Cena jim bode: za ljubljanske naročnike v tiskarni prejemane: za celo leto 6 kron (3 gld.), za pol leta 3 krone (1 gld. 50 kr.) in za četrt leta 1 krono 50 vin. (75 kr.). Po pošti prejemane za celo leto 7 kron (3 gld. 50 kr.), za pol leta 3 krone (1 gld. 50 kr.) in za četrt leta 1 krono 80 vin. (90 kr.). Za pošiljanje na dom v Ljubljani se plača za celo leto 80 vin. (40 kr.). Naročnino se pošilja: **Blasnikovi tiskarni v Ljubljani.**

Politični oddelek.

Ob novem letu.

K znamenju domačega boja prestopi slovenski narod v novo stoletje, ki lahko postane zanj tudi zadnje, zakaj če je preteklost žalostna in polna gorja, je prihodnost temna in nam obeta le zlo.

Ne slepimo sami sebe. Nemški nacionalizem je za nas smrtna nevarnost. Nemci so nas stoletja zatirali, ali v splošno raznarodjenje niso imeli potrebnih moči. V vsem javnem življenju je vladala sicer samo nemščina, toda v zasebno življenje ni segla, in zato se je slovenski narod ohranil do današnjih dni.

Zdaj pa so življenske razmere vse drugačne, kakor so bile nekdanj. Če zmaga danes nemški nacionalizem in se drže z vso silo nas, smo izgubljeni, zakaj dandanes, ko je gospodarsko življenje mogočno razvito, ko ima država šolo v rokah in vpliv veliko večji, kakor je bil nekdanj, bi slovenski narod niti dvajset let ne mogel uspešno kljubovati, ako bi se država postavila v službo nemškega nacionalizma, še manj pa bi mogel naš narod kljubovati, če bi se izpolnilo to, za čemur strmi danes velik del nemškega naroda, če bi namreč Cislitvanska pripadla v katerikoli državnopravni obliki Nemčiji.

Tej nevarnosti, ki preti našemu narodu, bi se mogli upreti k večjemu, če bi se vsi zjediniili na izključno narodnem temelju, če bi zopet postal narodnostni princip za nas jedino vodilno načelo. V tem slučaju bi morda zamogli kljubovati nemškemu pritisku, bi morda ubranili svojo narodnost, ker bi v tem slučaju bila kolektivna sila slovenskega naroda koncentrirana na jeden sam smoter.

Toda v to ni dosti upanja. V nas so elementi, katerim je narodnost le plašč, kadar ravno potreba nanese, da se ljudi nekoliko zmoti, sicer pa je narodnost tem elementom deveta briga. To kaže posebno drastično državnozborna kandidatura v dolenjskih mestih, kjer kandidira stranka, ki se imenuje katoliško-narodna, moža po rojstvu in mišljenju Nemca.

Naš razpor se bo zrcalil v prihodnje tudi v državnem zboru. Doslej so bili vsi slovenski in hrvatski

poslanci združeni v jednom klubu. Odslej to ne bo več. Poslanci narodne stranke so sicer pripravljeni, vstopiti v skupen klub, če se isti postavi na strogo narodno podlago, toda katoliško-narodna stranka neče privoliti, da bi bil skupni klub strogo naroden, neče privoliti, da bi bili v družih zadevah poslanci prosti ter bi v teh družih zadevah postopali po svojem poepričanju. Katoliško-narodna stranka zahteva, da mora biti skupni klub zasnovan na klerikalnem programu, in s tem je v naprej razbila skupni klub.

V prihodnjem državnem zboru torej slovanski poslanci ne bodo sedeli v jednom klubu, nego bodo ločeni v dva kluba. Posledica tega bo, da pride tudi v državnem zboru do boja med slovenskimi poslanci s Kranjske, da se bodo kranjske slovenske zadeve tudi v državnem zboru pretresale, in da bodo slovenski poslanci drugi proti drugim nastopali v obrambo svojih načel.

Posledice tega so jasne kakor beli dan. Prvi jih bodo čutili izven kranjski Slovenci. Če se ti združijo v skupnem klubu s katoliško-narodnimi poslanci iz Kranjske, primorani bodo, podpirati jih več ali manj tudi v boju proti poslancem napredno-narodne stranke. S tem zapuste hoté ali nehoté stališče neutralnosti, ki so je doslej zavzemali glede kranjskih zadev in izzovejo proti sebi boj. Razmere na Štajerskem so že danes zelo napete, tudi v Istri ni več vse tako, kakor je bilo, ako se pa ti poslanci zdaj še pridružijo tej ali oni skupini, je boj neizogiben.

Naj se nam ne govori, da bodo izvenkranjski poslanci ohranili tudi v prihodnje svojo nevtralnost. Že s tem dejstvom, da se pridružijo bodisi liberalnim ali klerikalnim poslancem, stopijo v boj proti drugi frakciji. Denimo, kar je verjetno, da se pridružijo ti poslanci katoliško-narodnim zastopnikom. S tem so obsodili program napredno-narodnih poslancev in s tem so ojačili stališče katoliško-narodne stranke take, da jih mora napredno-narodna stranka smatrati za njene sovražnike. Izvenkranjski Slovenci prisilijo s tem napredno-narodno stranko, da začne izpodbijati stališče svojih parlamentarnih nasprotnikov, vsled česar se brez dvoma kranjski boj takoj zanese na Štajersko in v Istro, toliko laglje, ker so raz-

mere v teh dveh deželah močno zavožene, in je boj proti dosedanjim voditeljem.

Tej nevarnosti se da samo na ta način v okom priti, če zastavijo izvenkranjski Slovenci in Hrvatje vse moči v to, da se doseže pod skupen klub na izključno narodni podlagi, v kateri klub bi lahko vstopili vsi poslanci, ki so dobre volje. V takem klubu bi imeli kato-liško-narodni poslanci popolno svobodo, da zastopajo svoj politični in verski program, kakor bi imeli napredni poslanci vso svobodo, da zastopajo svoja načela, jednotno pa bi postopali v strogo narodnih zadevah. Mej kranjskimi poslanci obstoječe nasprotje bi v tem slučaju gotovo ne dobilo tako ostrega izraza, kakor če bi bili ločeni v posebne klube, ker občevanje v jednom klubu vedno sili, da se varujejo neke forme, na katere v slučaju ločitve po klubih ni misliti.

Zunajkranjski Slovenci zatrjujejo pogostoma, da hočejo biti glede kranjskih razmer neotralni, in doslej ni o tem nihče dvomil, ker so v tem smislu tudi dejanski postopali. Kako bo v prihodnje, to se pokaže pri sestavljanju skupnega kluba.

Deželni zbor kranjski.

II. seja dne 21. decembra.

V tej seji je imela priti najprej na vrsto vladna predloga o dokladi k državni žganjarini. Predno se je začela razprava, pa je deželni predsednik baron Hein svojo predlogo umaknil, ker je vsled odklonitve tega predloga v dež. zboru dalmatinskem postala vsa zadeva brezpredmetna.

Deželni zbor je na to po predlogu poslanca Luckmanna sprejel resolucijo, v kateri je rečeno, da deželni zbor odobrava vladni namen in da bi bil načrt pod gotovimi pogoji odobril.

Po poročilu posl. Hribarja se je potem sklenilo pobirati prihodnje leto tiste doklade, kakor lani, dokler se ne odobri definitivni proračun.

V tajni seji je bil potem kontrolor prisilne delavnice ljubljanske Albin Peternel, imenovan oskrbnikom ad personam in uvrščen v I. plačilni razred, njegova prošnja za umirovljenje pa se je odstopila dež. odboru.

Naposled so bili — zopet v javni seji — voljeni v deželni šolski svet iz kurije veleposestva baron Schwegel, iz kurije mest in trgov Višnikar in iz kurije kmetских občin Povše, na kar se je zasedanje dež. zbora odgodilo.

Politični pregled.

Notranji položaj. — Splošna sodba je, da je položaj Körberjevega ministrstva postal prav neugoden. Trdi se, da je Körber z vso gotovostjo računal, da se zdrobi poljski klub. To upanje se ni izpolnilo. Poljski klub ni pri volitvah ničesar izgubil, nego še nekaj pridobil tako, da bo zdaj najmočnejši klub v državnem zboru. Ako bi se poljski klub zopet združil s Čehi, bi vlada morala odstopiti. Mogoče je pa tudi, da se poljski klub ohrani popolno prostost, kar bi po-

menilo toliko, kakor približanje k nemškim strankam, v katerem slučaju bi bila Körberjeva situacija vsaj za nekaj časa utrjena.

Državni zbor bo sklican, kakor poročajo brzojavke z Dunaja, koncem januarja l. 1901. Imenuje se dan 29.

Volilni oklic mladočeške stranke. — Izvrševalni odbor mladočeške stranke za Češko, Moravsko in Šlezijo je že izdal volilni proglas. Napoveduje boj proti nemški „Gemeinbürgerschaft“, ne govori pa ničesar o tem, da-li bodo Čehi nadaljevali z obstrukcijo. V prvem delu podaja proglas nekoliko pogleda v milinost, začevši z jezikovnimi naredbami in nemško obstrukcijo, ki je hotela udušiti naravni razvoj slovanskih narodov ter ustanoviti hegemonijo jednega naroda. Ta polovica države naj bi postala druga nemška država. To je bil vzrok, da se je začela češka obstrukcija. Onih, ki zahtevajo nemški državni jezik in nekako priklopljenje Nemčiji, ne vodi nikaka državna ideja, kajti to je nezdržljivo s suvereniteto avstrijske monarhije. Državna avtoriteta se je uklonila pred diktatom nemškega pritiska. V tem je bistvo bojev zadnjih let. To vspodbuja Nemce, da menijo, da je prišel čas, ko se morejo usiliti trajno za gospodarje češkega naroda in potisniti jezik češki na podrejeno stopinjo. V očigled tem notranjepolitičkim razmeram ne ostaja drugega, nego da se na taka prizadevanja da odgovor, poln moči in odločnosti. Proglas izjavlja, da bodo Mladočehi z vsemi sredstvi, z vso močjo, z vso previdnostjo, s pošteno vestjo in vročo ljubeznijo branili državno pravo češkega naroda, jednotnost in nerazdeljivost domovine in jednakost češkega jezika. Nikoli ne dopuste, da bi se v državi uvel tak red, ki bi bil v nasprotju z mislijo in važnostjo češkega naroda. Proti temu hočejo uporabiti vsako primerno sredstvo, da preprečijo, da bi slovanske manjšine prišle pod nemško nasilno nadvladje. Proti centralizmu se hočejo bojevati tako dolgo, dokler ne bo ta boj kronan s popolno zmago. Skrbeti hočejo za kulturno in gospodarsko povzdigo vseh slojev naroda. Voditi se bodo dajali le od pravice, časti in interesov češkega naroda. Sicer pa pozdravijo trenotek, ki prinese odstranjenje nesrečnih ustavnih in jezikovnih bojev in bodo vsikdar radi sodelovali v ta namen. Zavedajoči se pa važnosti in kulturelne zrelosti češkega naroda, ne podajo nikdar svoje roke za poskuse, ki bi pomenjali ponižanje ali oškodovanje naroda. V zaključku pozivlje proglas volilce na složnost.

Državnozbornske volitve. — V Dalmaciji je bilo minoli četrtek po kompromisu izvoljenih 6 kandidatov, in sicer: Ferri, Perić, Biankini, Vujatović, Kvekvić in Ivčević. — V Galiciji je bilo izvoljenih minolo sredo 10 udov poljskega kluba, med njimi minister Piętak in dva demokrata.

V tirolskem deželnem zboru so sprejeli predlog, po katerem pride v prihodnjem zasedanju na razgovor avtonomija Lahov v Tridentu. Prirejajo se shodi, na katerih se hvali eneržija laških poslancev ter odobrava njihovo obstrukcijsko početje. Laški deželni poslanci v Trstu so tudi čutili potrebo, pozdraviti obstrukcijo Lahov v deželnem zboru v Inomostu. Poslali so jim brzojavno pozdrav in priznanje na obstrukciji.

V tržaškem deželnem zboru skrbe Lahi vedno za kako izvanrednost. To pot so se bili spravili na c. kr. redarstvo, ker isto namreč ni pripustilo demonstrativnega pogreba umrlega Garibaldinca Pagana, ki se je bojeval proti Avstriji, a slednjič le rad živel v Trstu, kjer si je služil kruh. Pagana so vzdigovali v deveta nebesa, redarstvo pa pehali v pekel, in govorili so o tem kar po vrsti razni govorniki, da je imela galerija toliko več priložnosti, ploskati in ogrevati si italijansko sree. Vladni zastopnik je mirno vse to poslušal, edino to je vedel konečno povedati, da izraževanje sočustvovanja pokojnikom ne spada v delokrog deželnega zbora. Taki prizori so mogoči edino le v Trstu! — V prvi seji se je bit oglasil *